

حقوق تأمین اجتماعی

مؤلف

دکتر مصطفی همتی

انتشارات دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری

سرشناسه: همتی، مجتبی، ۱۳۵۸ -

عنوان قراردادی: ایران، قوانین و احکام
Iran. Lawa, etc

عنوان و نام پدیدآور: حقوق تأمین اجتماعی / مؤلف: مجتبی همتی
مشخصات نشر: تهران: انتشارات دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۲۸۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۷۴۱-۲-۸

وضعیت، فهرست نویسی: فیپا

یادداشت کتابخانه: ص. (۲۵۰) - ۲۵۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: تأمین اجتماعی -- قوانین و مقررات -- ایران
Social security-- Law and legislation-- Iran

موضوع: تأمین اجتماعی

Social security

موضوع: حقوق بیمه -- ایران

Insurance law -- Iran

شناسه افزوده: دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ ج ۷ / ۵۸ MH۱۴۷۲

رده بندی دیویی: ۳۴۴/۵۵۰۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۷۹۸۲۲

عنوان کتاب: حقوق تأمین اجتماعی

ناشر: دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۶

قطع و تیراژ: وزیری، ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰/۰۰۰ ریال

تلفن: ۰۲۱-۶۶۷۶۲۵۷۳

معاونت پژوهشی و فناوری

<http://www.ujsas.ac.ir>

Email: pajoooheshi@ujsas.ac.ir

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

پیشگفتار

مقدمه

بخش اول: کلیات و مبانی نظری

- فصل اول: حقوق تأمین اجتماعی و جایگاه آن در علم حقوق ۲
- مبحث اول: تعریف، حقوق تأمین اجتماعی و ماهیت تعهدات دولت ۲
- مبحث دوم: جایگاه حقوق تأمین اجتماعی در علم حقوق ۳
- گفتار اول: جایگاه ۳
- گفتار دوم: ارتباط حقوق تأمین اجتماعی با سایر شاخه‌های حقوق عمومی ۵
- بند اول: ارتباط حقوق تأمین اجتماعی با حقوق اساسی ۵
- بند دوم: ارتباط حقوق تأمین اجتماعی و حقوق اداری ۶
- بند سوم: حقوق کار و حقوق تأمین اجتماعی ۶
- بند چهارم: حقوق کیفری و حقوق تأمین اجتماعی ۷
- گفتار سوم: ارتباط حقوق تأمین اجتماعی با سایر علوم ۸
- مبحث سوم: منابع حقوق تأمین اجتماعی ۹
- گفتار اول: منابع مستقیم / اصلی ۹
- بند اول: قانون اساسی ۹
- بند دوم: قوانین عادی ۹
- الف - قوانین عام ۹
- ب - قوانین خاص تأمین اجتماعی ۱۰
- ج - مقررات دولتی ۱۱
- د - رویه قضایی ۱۱
- گفتار دوم: منابع غیرمستقیم / فرعی ۱۱
- بند اول: معیارها و موازین بین‌المللی ۱۲
- الف - موازین عام ۱۲

۱۲.....	ب- موازن خاص سازمان بین‌المللی کار.....
۱۳.....	بند دوم: نظریات علمای حقوق/دکترین.....
۱۳.....	فصل دوم: مفهوم تأمین اجتماعی و مفاهیم مرتبط.....
۱۳.....	مبحث اول: روند شکل‌گیری و مفهوم تأمین اجتماعی.....
۱۳.....	بند اول: روند شکل‌گیری.....
۱۴.....	بند دوم: مفهوم تأمین اجتماعی.....
۱۷.....	بند سوم: اهداف تأمین اجتماعی.....
۱۷.....	۱- جبران.....
۱۸.....	۲- اعاده به وضع سابق.....
۱۸.....	۳- پیش‌گیری.....
۱۹.....	مبحث دوم: بیمه.....
۱۹.....	گفتار اول: بیمه‌های تجاری بازرگانی.....
۱۹.....	بند اول: بیمه‌های رفاهی.....
۱۹.....	الف- بیمه اموال.....
۱۹.....	ب- بیمه مسئولیت.....
۲۰.....	بند دوم: بیمه‌های اشخاص.....
۲۰.....	الف- بیمه زندگی/عمر.....
۲۰.....	ب- بیمه حوادث.....
۲۱.....	ج- بیمه‌های تکمیلی درمان.....
۲۱.....	گفتار دوم: بیمه‌های اجتماعی.....
۲۱.....	بند اول: مفهوم.....
۲۱.....	بند دوم: ارکان.....
۲۲.....	بند سوم: تفاوت بیمه‌های تجاری و اجتماعی.....
۲۳.....	بند چهارم: تفاوت بیمه‌های اجتماعی و تأمین اجتماعی.....
۲۴.....	گفتار سوم: رفاه اجتماعی.....
۲۴.....	بند اول: رفاه اجتماعی.....
۲۵.....	بند دوم: تفاوت تأمین اجتماعی و رفاه اجتماعی.....
۲۶.....	فصل سوم: مبنای تأمین اجتماعی.....
۲۶.....	مبحث اول: مبنای تأمین اجتماعی از منظر تاریخی/ روند شکل‌گیری.....
۲۶.....	گفتار اول: تأمین اجتماعی ابزاری برای مقابله با خطرات اجتماعی.....

۲۶.....	گفتار دوم: تأمین اجتماعی ابزاری برای حمایت از نظم اجتماعی.....
۲۷.....	مبحث دوم: مبنای جدید تأمین اجتماعی.....
۲۷.....	گفتار اول: نظریه حق.....
۲۷.....	بند اول: کرامت ذاتی.....
۲۸.....	بند دوم: فاعلیت اخلاقی.....
۲۹.....	گفتار دوم: نظریه عدالت.....
۳۰.....	فصل چهارم: اصول حاکم بر تأمین اجتماعی.....
۳۱.....	مبحث اول: اهمیت اصول.....
۳۱.....	مبحث دوم: اصل عام تأمین اجتماعی.....
۳۱.....	گفتار اول: اصول برابری و عدم تبعیض.....
۳۱.....	گفتار دوم: اصل فراگیر.....
۳۲.....	گفتار سوم: اصل حمایتی.....
۳۲.....	گفتار چهارم: اصل کسایت.....
۳۲.....	گفتار پنجم: اصل جامعیت.....
۳۳.....	مبحث سوم: اصول ناظر بر بخش بیمه‌ای تأمین اجتماعی.....
۳۳.....	گفتار اول: اصل تضمین دولتی.....
۳۳.....	گفتار دوم: اصل مشارکت.....
۳۳.....	گفتار سوم: اصل منع عضویت در دو صندوق بیمه‌ای.....
۳۴.....	فصل پنجم: تأمین اجتماعی در اسلام.....
۳۴.....	مبحث اول: نسبت دین و تأمین اجتماعی.....
۳۵.....	مبحث دوم: مسئولیت جمعی و اجتماعی مسلمانان/همیاری عموم.....
۳۷.....	مبحث سوم: مسئولیت اجتماعی حکومت اسلامی.....
۳۸.....	مبحث چهارم: راهبردهای حمایتی اسلام.....
۳۹.....	فصل ششم: دادرسی تأمین اجتماعی.....
۳۹.....	گفتار اول: رابطه حقوق اجتماعی و قابلیت دادخواهی.....
۴۱.....	گفتار دوم: دلایل مخالفان قابلیت دادخواهی از حقوق رفاهی.....
۴۳.....	گفتار سوم: انواع کنترل قضائی و حقوق رفاهی.....
۴۳.....	۱- کنترل قضائی منفعل.....
۴۳.....	۲- کنترل قضائی ضعیف.....
۴۴.....	۳- کنترل قضائی قوی.....

بخش دوم: نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی

فصل اول: حوزه‌های نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی در قانون ساختار نظام جامع	۴۸
مبحث اول: حوزه بیمه‌ای	۴۸
گفتار اول: سطوح	۴۸
گفتار دوم: اهداف و وظایف حوزه بیمه‌ای	۴۹
مبحث دوم: حوزه حمایتی و توانبخشی	۴۹
مبحث سوم: حوزه امدادی	۵۱
فصل دوم: اصول و سیاست‌های کلی نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی در قانون ساختار نظام جامع	۵۱
مبحث اول: اصول و سیاست‌های ساختاری	۵۲
مبحث دوم: اصول و سیاست‌های مالی	۵۳
مبحث سوم: اصول و سیاست‌های اقتصادی	۵۴
مبحث چهارم: اصول و سیاست‌های اجرایی	۵۵
فصل سوم: ارکان نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی در قانون ساختار نظام جامع	۵۶
مبحث اول: شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی	۵۶
گفتار اول: ترکیب	۵۷
گفتار دوم: وظایف و اختیارات	۵۷
گفتار سوم: جایگاه شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی	۵۷
مبحث دوم: وزارت رفاه و تأمین اجتماعی (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)	۵۸
مبحث سوم: سازمان‌ها، موسسات و صندوق‌های فعال حوزه‌های تأمین اجتماعی در قانون ساختار نظام جامع	۵۹
گفتار اول: مفهوم و ماهیت	۵۹
گفتار دوم: ارکان مشترک نهادهای متولی	۶۰
مبحث چهارم: موسسات کارگزاری	۶۱
فصل چهارم: نهادهای اجرایی (متولی) نظام جامع تأمین اجتماعی و نظام حاکم بر آنها	۶۱
مبحث اول: دسته‌بندی نهادهای فعال نظام جامع تأمین اجتماعی و ماهیت آنها	۶۱
گفتار اول: دسته‌بندی از نظر نحوه اداره و سازماندهی	۶۱
گفتار دوم: دسته‌بندی از نقطه نظر نحوه ارائه خدمات و مشارکت افراد ذینفع	۶۲
مبحث دوم: سازمان‌های مبتنی بر بیمه/ بیمه محور	۶۲

۶۲	گفتار اول: خصوصیات کلی و مشترک
۶۳	گفتار دوم: سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح
۶۳	بند اول: مبنا و جایگاه قانونی
۶۳	بند دوم: مشمولین
۶۴	بند سوم: منابع مالی
۶۴	بند چهارم: ارکان
۶۴	بند پنجم: موضوع فعالیت
۶۵	گفتار سوم: صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر
۶۵	بند اول: مبنای قانونی
۶۵	بند دوم: شمولان
۶۵	بند سوم: منابع مالی
۶۶	بند چهارم: ارکان
۶۶	بند پنجم: تعهدات و سیاست‌های صندوق
۶۶	گفتار چهارم: سازمان بیمه سلامت ایران
۶۶	بند اول: مبنای قانونی
۶۷	بند دوم: مشمولین
۶۷	بند سوم: منابع مالی
۶۷	الف - منابع غیر از حق بیمه
۶۸	ب - منابع مبتنی بر حق بیمه
۶۹	بند چهارم: ارکان
۷۰	الف - هیئت امنا
۷۰	گفتار پنجم: سازمان تأمین اجتماعی
۷۰	بند اول: مبنای قانونی
۷۰	بند دوم: مشمولین
۷۰	الف - مشمولین اجباری
۷۰	۱ - مفهوم بیمه‌های اجباری و قاعده کلی حاکم بر شمول
۷۱	۲ - افراد مشمول بیمه اجباری
۷۳	ب - بیمه‌شدگان اختیاری
۷۴	بند سوم: ارکان سازمان
۷۴	الف - هیات امنا و ترتیب انتخاب اعضای آن
۷۵	ب - هیات مدیره

- ج- مدیرعامل ۷۵
- د- هیات نظارت ۷۵
- بند چهارم: منابع مالی سازمان ۷۵
- الف- منابع غیر از حق بیمه ۷۵
- ب- حق بیمه ها ۷۶
- ۱- تعریف و مفهوم حق بیمه ۷۶
- ۲- مبنا/ مأخذ محاسبه حق بیمه ۷۸
- ۱-۲- مأخذ احتساب حق بیمه در بیمه های اجباری ۷۸
- ۱-۱-۱- مأخذ احتساب حق بیمه در قراردادهای بیمانکاری ۸۰
- ۲-۲- م/نا/ مأخذ حق بیمه در بیمه های اختیاری ۸۲
- ۲-۱- م/د/ مبنای حق بیمه در ادامه بیمه به صورت اختیاری ۸۲
- ۲-۲- مأخذ حق بیمه در بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد ۸۲
- ۲-۲-۳- مأخذ حق بیمه بافندگان قالی، قالیچه، گلیم و زیلو ۸۳
- ۲-۲-۴- مأخذ حق بیمه کارفرمایان حقیقی و مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی ۸۳
- ۳- نرخ حق بیمه ۸۴
- ۱-۳- نرخ حق بیمه در بیمه های اجباری ۸۴
- ۱-۱-۳- نرخ حق بیمه کارگران ۸۴
- ۲-۱-۳- نرخ حق بیمه در بیمه کارگران ساختمانی ۸۴
- ۳-۱-۳- نرخ حق بیمه در بیمه رانندگان ۸۴
- ۴-۱-۳- نرخ حق بیمه مستخدمین پیمانی: ۸۵
- ۵-۱-۳- نرخ حق بیمه در قراردادهای بیمانکاری ۸۵
- ۱-۵-۱-۳- حق بیمه قراردادهای عمرانی ۸۵
- ۲-۵-۱-۳- حق بیمه قراردادهای غیرعمرانی ۸۶
- ۲-۳- نرخ حق بیمه در بیمه های اختیاری ۸۶
- ۱-۲-۳- نرخ حق بیمه در ادامه بیمه به صورت اختیاری ۸۶
- ۲-۲-۳- نرخ حق بیمه در بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد ۸۷
- ۳-۲-۳- نرخ حق بیمه کارفرمایان و مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی ۸۸
- ۴-۲-۳- نرخ حق بیمه بافندگان قالی، قالیچه، گلیم و زیلو ۸۸
- ۴- مسؤولیت اشخاص در مورد حق بیمه اجباری ۸۸
- ۱-۴- مسؤولیت کارفرما در مورد حق بیمه ۸۸

۴-۲- مسئولیت کارفرما (مقاطعه دهنده) در قراردادهای پیمانکاری.....	۸۹
۴-۳- مسئولیت اشخاص ثالث در مورد حق بیمه.....	۸۹
۵- ضمانت اجرای در یافت حق بیمه اجباری و جرایم توسط سازمان.....	۹۰
۵-۱- بازرسی کارگاهها.....	۹۰
۵-۲- جرایم نقدی و خسارت.....	۹۱
۵-۳- مسؤول شناختن اشخاص ثالث در ارتباط با حق بیمه که قبلا بیان شد و از تکرار بحث خودداری می کنیم.....	۹۲
۸-۴- صدور اجراییه.....	۹۲
گفتار ششم: سازمان بازنشستگی کشوری.....	۹۲
بند اول: مبنای قانونی.....	۹۲
بند دوم: ارکان.....	۹۳
بند سوم: منابع مالی صندوق.....	۹۳
الف- منابع غیر از سور.....	۹۳
ب- منابع حاصل از سور.....	۹۴
۱- مأخذ حق بیمه در صندوق بازنشستگی کشوری.....	۹۴
۲- نرخ حق بیمه در صندوق بازنشستگی.....	۹۴
۳- مسئول پرداخت حق بیمه در صندوق بازنشستگی کشوری.....	۹۴
۴- استرداد کسور بازنشستگی پرداختی مستخدم به او در موارد خاص.....	۹۵
بند چهارم: مشمولین صندوق بازنشستگی کشور.....	۹۷
گفتار هفتم: قابلیت نقل و انتقال حق بیمه بین صندوق های بیمه ای.....	۹۸
بند اول: مفهوم و آثار نقل و انتقال حق بیمه.....	۹۸
بند دوم: انواع نقل و انتقال.....	۹۹
مبحث سوم: سازمان های حمایتی و توانبخشی.....	۱۰۰
نخست: نهادهای حمایتی عام.....	۱۰۱
گفتار اول: کمیته امداد امام خمینی (ره).....	۱۰۱
بند اول: مبنای تشکیل.....	۱۰۱
بند دوم: اهداف و وظایف کمیته امداد امام.....	۱۰۱
بند سوم: ارکان کمیته امداد.....	۱۰۲
بند چهارم: منابع مالی.....	۱۰۳
گفتار دوم: سازمان بهزیستی و توانبخشی.....	۱۰۳
بند اول: مبنای قانونی.....	۱۰۳

- بند دوم: اهداف و وظایف ۱۰۳
- بند سوم: مشمولین ۱۰۴
- بند چهارم: حمایت‌ها و شرایط ۱۰۵
- بند پنجم: قطع حمایت‌ها ۱۰۷
- گفتار سوم: بنیاد مستضعفان ۱۰۷
- بند اول: مبنای قانونی ۱۰۷
- بند دوم: اهداف و وظایف بنیاد ۱۰۷
- بند سوم: ارکان بنیاد ۱۰۸
- دوم: نهادهای حمایتی خاص: بنیاد شهید و امور ایثارگران ۱۰۸
- بند اول: مبنای قانونی ۱۰۸
- بند دوم: ارکان ۱۰۹
- بند سوم: منابع مالی بنیاد ۱۰۹
- بند چهارم: مشمولین ۱۰۹
- بند پنجم: اهداف، وظایف و حمایت‌های بنیاد ۱۱۰
- مبحث چهارم: سازمان‌های امدادی ۱۱۰
- گفتار اول: نهادهای دولتی ۱۱۰
- بند اول: مسئولیت مدنی دولت در بلایای طبیعی ۱۱۰
- بند دوم: سازمان مدیریت بحران کشور و شورای عالی مدیریت بحران کشور ۱۱۱
- گفتار دوم: جمعیت هلال احمر بعنوان نهاد عمومی ۱۱۲
- بند اول: مبنای قانونی ۱۱۲
- بند دوم: اهداف و وظایف و حمایت‌های جمعیت ۱۱۳
- بند سوم: ارکان جمعیت ۱۱۴
- گفتار سوم: سازمان فوریت‌های پیش‌بیمارستانی اورژانس کشور (مدیریت حوادث و فوریت‌های پزشکی) ۱۱۴
- مبحث پنجم: نظارت و دادخواهی در نظام تأمین اجتماعی ۱۱۵
- گفتار اول: نظارت بر سازمان‌های متولی نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی ۱۱۵
- بند اول: معیار نظارت ۱۱۵
- بند دوم: نظارت سیاسی ۱۱۶
- بند سوم: نظارت مالی ۱۱۶
- بند چهارم: نظارت اداری و اجرایی ۱۱۷
- بند پنجم: نظارت سازمان بازرسی ۱۱۷

۱۱۸.....	گفتار دوم: نظام دادرسی تأمین اجتماعی در ایران.....
۱۱۸.....	بند اول: آسیب‌شناسی نظام دادرسی.....
۱۱۸.....	بند دوم: مراجع شبه قضایی بعنوان مراجع خاص/تخصصی دادرسی تأمین اجتماعی.....
۱۱۹.....	۱- مراجع رسیدگی کننده به اختلافات مربوط به حق بیمه اجباری، جرایم و خسارات.....
۱۱۹.....	۱-۱- مراجع رسیدگی کننده.....
۱۱۹.....	۱-۲- جهات اعتراض و نحوه اعتراض.....
۱۱۹.....	۱-۳- مهلت تقدیم اعتراض و اشخاص ذینفع جهت اعتراض.....
۱۲۰.....	۱-۴- ترکیب و نحوه رسیدگی هیات بدوی.....
۱۲۱.....	۱-۵- ترکیب هیات تجدیدنظر و نحوه رسیدگی.....
۱۲۲.....	۲- کمیسیون‌های پزشکی.....
۱۲۲.....	۲-۱- صلاحیت‌های کمیسیون‌های پزشکی.....
۱۲۳.....	۲-۲- ترکیب کمیسیون‌های بدوی و تجدید نظر پزشکی.....
۱۲۴.....	۲-۳- ترتیب رسیدگی.....
۱۲۶.....	۳- کمیته‌های انسانی تشخیص مشاغل سخت و زیان‌آور.....
۱۲۶.....	۳-۱- تعریف و انواع مشاغل سخت و زیان‌آور.....
۱۲۶.....	۳-۲- مبنا و صلاحیت‌ها.....
۱۲۷.....	۳-۳- ترکیب و ترتیب رسیدگی کمیسیون بدوی.....
۱۲۸.....	۳-۴- ترکیب و ترتیب رسیدگی کمیته تجدیدنظر.....
۱۲۹.....	بند سوم: دادرسی و نظارت قضایی دیوان عدالت اداری بعنوان مرجع عام دادرسی تأمین اجتماعی.....
۱۳۰.....	بند چهارم: دادرسی دادگاه‌های عمومی.....

بخش سوم: حمایت‌های نظام تأمین اجتماعی

۱۳۲.....	فصل اول: بیکاری.....
۱۳۲.....	مبحث اول: کلیات و مبانی.....
۱۳۲.....	گفتار اول: تعریف و مفهوم بیمه بیکاری.....
۱۳۲.....	گفتار دوم: مبانی توجیهی و ماهیت بیمه بیکاری.....
۱۳۴.....	گفتار سوم: آسیب‌شناسی نظام بیمه بیکاری.....
۱۳۶.....	مبحث دوم: قلمرو شمول بیمه بیکاری و مقام صالح برای تشخیص افراد مشمول.....
۱۳۶.....	گفتار اول: قلمرو و افراد مشمول.....
۱۳۸.....	گفتار دوم: مقام صالح برای تشخیص افراد مشمول نظام بیمه بیکاری.....

- مبحث سوم: شرایط برقراری مقرری بیمه بیکاری..... ۱۳۹
- گفتار اول: شرط شکلی..... ۱۳۹
- گفتار دوم: شرایط ماهوی..... ۱۳۹
- بند اول: بیکاری غیرارادی و آثار وضعیت کار و اشتغال بیمه شده..... ۱۳۹
- الف- غیرارادی بودن بیکاری مشمولان قانون..... ۱۳۹
- ب- بیکاری ناشی از اتمام قرارداد کار..... ۱۴۰
- ۱- اخراج کارگر..... ۱۴۰
- ۲- بازخرید..... ۱۴۰
- ۳- انقضای قراردادهای با مدت موقت و مشاغل فصلی..... ۱۴۱
- ج- بیکاری ناشی از تعلیق قرارداد کار..... ۱۴۳
- ۱- مدت نام وظیفه..... ۱۴۳
- ۲- مرخصی تسلی یا مرخصی بدون حقوق کارگران..... ۱۴۴
- ۳- توقیف کارگر..... ۱۴۴
- ۴- تعطیلی کارگاه، سب، فور قهریه یا حوادث غیرقابل پیش‌بینی..... ۱۴۴
- ۵- تغییر ساختار اقتصادی..... ۱۴۵
- بند دوم: توانایی اشتغال مجدد..... ۱۴۵
- بند سوم: دارا بودن حداقل سابقه پرداخت حق بیمه..... ۱۴۵
- مبحث چهارم: مدت و میزان پرداخت مقرری بیمه بیکاری..... ۱۴۶
- گفتار اول: مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری..... ۱۴۶
- گفتار دوم: میزان مقرری بیمه بیکاری و تاریخ پرداخت آن..... ۱۴۷
- مبحث پنجم: افراد تحت تکفل..... ۱۴۸
- مبحث ششم: موارد قطع و استرداد مقرری بیمه بیکاری..... ۱۴۹
- فصل دوم: غرامت دستمزد ایام بیماری**..... ۱۵۱
- مبحث اول: مرخصی استعلاجی مستخدمین دولتی..... ۱۵۱
- مبحث دوم: مرخصی استعلاجی و حقوق و مزایای ایام بیماری جانبازان..... ۱۵۲
- مبحث سوم: غرامت دستمزد بیماری در قانون تأمین اجتماعی..... ۱۵۲
- گفتار اول: تعریف و ماهیت غرامت دستمزد..... ۱۵۲
- گفتار دوم: موارد پرداخت غرامت دستمزد..... ۱۵۳
- گفتار سوم: قلمرو شمول..... ۱۵۴
- گفتار چهارم: شرایط پرداخت غرامت دستمزد..... ۱۵۵

گفتار پنجم: میزان غرامت دستمزد و نحوه محاسبه آن	۱۵۵
گفتار ششم: مدت استفاده از غرامت دستمزد	۱۵۶
فصل سوم: خانواده و تأمین اجتماعی	۱۵۷
مبحث اول: کمک ازدواج	۱۵۷
گفتار اول: کمک ازدواج در نظام تأمین اجتماعی دولتی	۱۵۷
گفتار دوم: کمک ازدواج در قانون تأمین اجتماعی	۱۵۸
بند اول: تعریف	۱۵۸
بند دوم: مشمولان	۱۵۸
بند سوم: شرایط پرداخت	۱۵۹
بند چهارم: میزان کمک هزینه ازدواج و مرجع پرداخت آن	۱۵۹
مبحث دوم: کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد	۱۵۹
گفتار اول: کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد در قوانین عام استخدام دولتی	۱۵۹
بند اول: افراد مشمول	۱۶۰
بند دوم: شرایط برخورداری	۱۶۱
گفتار دوم: کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد در قانون تأمین اجتماعی	۱۶۲
بند اول: تعریف	۱۶۳
بند دوم: مشمولین	۱۶۳
بند سوم: شرایط پرداخت	۱۶۴
بند چهارم: میزان کمک هزینه عائله‌مندی	۱۶۴
بند پنجم: مرجع پرداخت کننده	۱۶۴
مبحث سوم: کمک بارداری و زایمان	۱۶۵
گفتار اول: کمک بارداری و زایمان در قوانین استخدام دولتی	۱۶۶
گفتار دوم: کمک بارداری و زایمان در قانون تأمین اجتماعی	۱۶۷
بند اول: کمک بارداری	۱۶۷
الف - مشمولین	۱۶۷
۱- بیمه شده زن	۱۶۷
۱-۱- بیمه شده اجباری	۱۶۷
۱-۲- بیمه شده اختیاری	۱۶۷
۱-۲-۱- بیمه شدگان حرف و مشاغل آزاد	۱۶۷
۱-۲-۲- ادامه دهندگان بیمه به صورت اختیاری	۱۶۸

۱۶۸.....	۲- همسر بیمه شده مرد.....
۱۶۸.....	ب- شرایط برخورداری.....
۱۶۹.....	ج- میزان.....
۱۶۹.....	د- مدت پرداخت.....
۱۷۰.....	بند دوم: معاینات و معالجات طبی.....
۱۷۰.....	الف- مشمولین.....
۱۷۰.....	۱- بیمه شدگان اجباری.....
۱۷۱.....	۲- بیمه شدگان اختیاری.....
۱۷۱.....	ب- شرایط برخورداری.....
۱۷۱.....	بند سوم: تهیه بیمه شک مورد نیاز کودک.....
۱۷۲.....	مبحث چهارم: مستمری بازماندگان.....
۱۷۲.....	گفتار اول: مستمری بازماندگان در قوانین عام استخدام کشوری.....
۱۷۲.....	بند اول: انواع مستمری بازماندگان.....
۱۷۳.....	بند دوم: بازماندگان مشمول.....
۱۷۵.....	گفتار دوم: مستمری بازماندگان در قانون تأمین اجتماعی.....
۱۷۵.....	بند اول: تعریف مستمری بازماندگان.....
۱۷۵.....	بند دوم: قلمرو شمول.....
۱۷۶.....	بند سوم: شرایط برخورداری / برقراری مستمری.....
۱۷۶.....	الف- بازماندگان واجد شرایط.....
۱۷۹.....	ب- شرایط مربوط به بیمه شدگان (اصلی).....
۱۸۰.....	بند چهارم: میزان مستمری بازماندگان.....
۱۸۲.....	بند پنجم: سهام بازماندگان.....
۱۸۳.....	گفتار سوم: مستمری بازماندگان روستائیان و عشایر.....
۱۸۴.....	فصل چهارم: حمایت‌های درمانی و مراقبت‌های پزشکی
۱۸۴.....	مبحث اول: حمایت‌های درمانی و مراقبت‌های پزشکی در قوانین ناظر بر بخش دولتی.....
۱۹۲.....	مبحث دوم: حمایت‌های درمانی و مراقبت‌های پزشکی در ق.ت.ا.....
۱۹۳.....	گفتار اول: مشمولین.....
۱۹۳.....	بند اول: مشمولین اجباری.....
۱۹۴.....	بند دوم: بیمه شدگان اختیاری.....
۱۹۴.....	گفتار دوم: شرایط برخورداری.....

۱۹۴.....	بند اول: وقوع حادثه.....
۱۹۴.....	بند دوم: ابتلا به بیماری.....
۱۹۵.....	گفتار سوم: حمایت‌ها و نحوه ارائه آنها.....
۱۹۷.....	فصل پنجم: خطرات شغلی (حوادث و بیماری‌های شغلی).....
۱۹۷.....	مبحث اول: مبانی نظری.....
۱۹۷.....	گفتار اول: مفهوم حادثه در معنای عام.....
۱۹۷.....	گفتار دوم: مفهوم و شرایط حادثه ناشی از کار.....
۱۹۹.....	گفتار سوم: حادثه مربوط به مسیر.....
۲۰۰.....	گفتار چهارم: ایات و تشریفات.....
۲۰۱.....	گفتار پنجم: بیماری‌های حرفه‌ای.....
۲۰۲.....	مبحث دوم: انواع ناهنجاری‌ها، ناهنجاری‌ها، تأمین خطرات شغلی و اهداف آنها.....
۲۰۲.....	مبحث سوم: اشخاص شامل حمایت / مشمولین.....
۲۰۲.....	گفتار اول: اشخاص مشمول حمایت در قوانین عام استخدامی.....
۲۰۳.....	گفتار دوم: اشخاص مشمول حمایت در قانون تأمین اجتماعی.....
۲۰۳.....	بند اول: کارگران مشمول قانون کار.....
۲۰۳.....	بند دوم: کارکنان دولت.....
۲۰۳.....	بند سوم: بیمه شدگان اختیاری به معنای عام.....
۲۰۵.....	بند چهارم: اتباع بیگانه شاغل در ایران.....
۲۰۵.....	بند پنجم: نظام‌های خاص بیمه اجباری.....
۲۰۶.....	مبحث چهارم: جایگاه تقصیر در نظام تأمین اجتماعی خطرات شغلی.....
۲۰۶.....	گفتار اول: مبنای مراجعه سازمان تأمین اجتماعی به مقصر حادثه یا کارگر.....
۲۰۷.....	گفتار دوم: اشخاص مورد رجوع سازمان.....
۲۰۷.....	بند اول: کارفرما.....
۲۰۷.....	بند دوم: سایر واردکنندگان زیان.....
۲۰۸.....	بند سوم: اشخاص دارای مسئولیت نسبت به فعل غیر.....
۲۰۸.....	بند چهارم: بیمه‌گران.....
۲۰۸.....	گفتار سوم: شرایط مراجعه.....
۲۰۹.....	مبحث پنجم: مزایا و حمایت‌ها.....
۲۰۹.....	گفتار اول: حمایت‌های نظام عام استخدامی.....
۲۱۰.....	گفتار دوم: حمایت‌های قانون تأمین اجتماعی.....

بند اول: تعهدات درمانی و توانبخشی.....	۲۱۰
بند دوم: مزایای نقدی کوتاه مدت.....	۲۱۰
بند سوم: تعهدات بلندمدت.....	۲۱۱
فصل ششم: از کارافتادگی.....	۲۱۲
مبحث اول: از کارافتادگی در قوانین عام استخدام کشوری.....	۲۱۲
مبحث دوم: از کار افتادگی در قانون تأمین اجتماعی.....	۲۱۵
گفتار اول: تعریف از کارافتادگی.....	۲۱۵
گفتار دوم: مشمولین حمایت.....	۲۱۵
گفتار سوم: انواع از کارافتادگی.....	۲۱۶
بند اول: از کارافتادگی کلی.....	۲۱۶
الف- از کارافتادگی کلی ناشی از کار یا بیماری حرفه‌ای.....	۲۱۶
۱- شرایط برخورداری.....	۲۱۶
۲- میزان مستمری.....	۲۱۷
۳- اثر تغییر وضعیت از کارافتادگی شخص.....	۲۱۸
ب- از کارافتادگی کلی غیر ناشی از کار یا بیماری حرفه‌ای.....	۲۱۹
۱- افراد مشمول.....	۲۱۹
۱-۱- بیمه‌شدگان اجباری.....	۲۱۹
۲-۱- بیمه‌شدگان اختیاری به معنای عام.....	۲۱۹
۲- مزایا و حمایت‌ها.....	۲۲۰
۳- شرایط برخورداری.....	۲۲۰
بند دوم: از کارافتادگی جزئی.....	۲۲۲
الف- تعریف و شرایط.....	۲۲۲
ب- میزان مستمری از کارافتادگی جزئی.....	۲۲۳
ج- اثر تغییرات از کارافتادگی جزئی در میزان مستمری.....	۲۲۳
مبحث سوم: از کارافتادگی روستائیان و عشایر.....	۲۲۴
فصل هفتم: بازنشستگی.....	۲۲۵
مبحث اول: بازنشستگی در قوانین استخدام کشوری.....	۲۲۵
گفتار اول: قوانین عام.....	۲۲۵
بند اول: بازنشستگی اختیاری (به اختیار اداره).....	۲۲۵
بند دوم: بازنشستگی اجباری.....	۲۲۶

بند سوم: مفهوم سابقه خدمت.....	۲۲۶
بند چهارم: بازنشستگی پیش از موعد.....	۲۲۸
بند پنجم: اختیار کارمندان در تعیین صندوق بازنشستگی.....	۲۲۹
بند ششم: حقوق بازنشستگی.....	۲۲۹
بند هفتم: تفاوت تطبیق حقوق بازنشستگی.....	۲۳۲
گفتار دوم: قوانین خاص.....	۲۳۲
بند اول: بازنشستگی اعضای هیات علمی.....	۲۳۲
الف - انواع بازنشستگی.....	۲۳۲
ب - نفقه بازنشستگی.....	۲۳۳
بند دوم: بازنشستگی قضات.....	۲۳۵
الف - انواع بازنشستگی.....	۲۳۵
ب - حقوق بازنشستگی.....	۲۳۶
ج - اشتغال به کار بازنشستگان کشوری.....	۲۳۷
مبحث دوم: بازنشستگی در قانون تأمین اجتماعی.....	۲۳۷
گفتار اول: بازنشستگی عادی.....	۲۳۸
بند اول: شرایط بازنشستگی.....	۲۳۸
بند دوم: میزان و نحوه محاسبه مستمری بازنشستگی.....	۲۳۹
گفتار دوم: بازنشستگی پیش از موعد.....	۲۴۰
مبحث سوم: بازنشستگی روستائیان و عشایر.....	۲۴۶
نتیجه و آرایه راهکار.....	۲۴۷
منابع.....	۲۴۹

پیشگفتار

یکی از وظایف و اهداف دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری علاوه بر تربیت نیروهای انسانی متخصص و متعهد قضایی و اداری مورد نیاز قوه قضائیه و سازمان‌های تابعه، انجام مطالعات و پژوهش‌های کاربردی و تولید دانش مورد نیاز نظام قضایی کشور و چاپ و انتشار این آثار می‌باشد.

معاونت پژوهشی دانشگاه علوم قضایی با توجه به شرایط و امکانات دانشگاه و با در نظر گرفتن نیازهای پژوهشی، تر قضاائیه مبتنی بر مسائل و چالش‌های علمی و قضایی پیش‌رو، طرح چاپ و انتشار پژوهش‌های کاربردی و کاربردی در حوزه‌های مختلف حقوقی و قضایی را در دستور کار خود قرار داده است. بر همین اساس، علاوه بر چاپ آثار ارزشمند اعضای محترم هیأت علمی، انتشار رساله‌های دکتری دانشجویان و نیز آثار علمی ارزشمند قضات محترم دستگاه قضا که حاصل اندیشه‌های علمی و تجربیات عملی آن‌هاست، به عنوان بخشی از این سیاست ترسیم شده است. هدف از این اقدام، ضمن قدردانی از زحمات و تلاش‌های علمی صاحبان قلم، تولید دانش را ادبیات در زمینه‌های مختلف حقوقی و قضایی و کمک به حل مسائل و رفع کاستی‌های نظام قضایی کشور می‌باشد.

یکی از حوزه‌های مهم حقوق عمومی، حقوق تأمین اجتماعی است که جوهره اصلی آن را حمایت از شهروندان در برابر خطرات اجتماعی و اقتصادی تشکیل می‌دهد. این شاخه از حقوق عمومی که در قانون اساسی نیز به آن اشاره شده است، ارتباط مستقیم و غیرمستقیم با حوزه‌های مختلف حقوقی اعم از حقوق اساسی، حقوق مدنی، حقوق خانواده، حقوق قراردادهای، حقوق بیمه و تجارت دارد. بنابراین، آشنایی با مبانی، منابع و جایگاه حقوق تأمین اجتماعی و همچنین، اصول و سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی، ساختار، ارکان و حمایت‌های مالی نظام تأمین اجتماعی ایران، خصوصاً برای دانشجویان دانشگاه علوم قضایی که در آینده نزدیک متصدی منصب خطیر قضا می‌شوند، حائز اهمیت است. کتاب حقوق تأمین اجتماعی به قلم آقای دکتر مجتبی همتی استادیار و عضو هیأت علمی گروه حقوق عمومی و بین‌الملل دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری، به رشته تحریر درآمده و با این هدف به زیور طبع آراسته شده است. در پایان از آقایان دکتر مسلم آقایی طوق و دکتر عمران نعیمی که زحمت داوری این کتاب را متقبل شدند، تشکر و قدردانی می‌شود.

معاونت پژوهشی و فناوری